

24 May 2013 Friday 13:45-15:30

Chairmen: Şahinoğlu S., Özen A.

RIFAT ILGAZ'IN PİJAMALILAR ROMANI VE 1950'LER TÜRKİYE'SİNDEKİ TÜBERKÜLOZ

İlknur Genç Kuzuca¹, Serap Şahinoğlu²

¹Staff MD, Ankara Sanatorium Medical Center, Division of Chest Disease, ilkgenc@hotmail.com

²Prof. Ankara University School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, serapsahinoglu@yahoo.co.uk

Rıfat Ilgaz'ın, 1959 yılında *Bizim Koşuş* adıyla daha sonra 1973'te *Pijamalılar* olarak yeniden yayımlanan romanı, bir yandan 1950'lerdeki tüberküloz hastalarını hastanelerini (sanatoryumları), bürokrasiyi hicvederken aynı zamanda bize o yıllardaki tüberküloz tedavisiyle ilgili bilgi de verir.

Eserde, 1950'li yıllarda gazeteci olan roman kahramanı, tüberküloz hastalığı nedeniyle yaşadıkları anlatılırken, o yıllarda bir sanatoryumda yatarak tedavi olmanın ne kadar zor olduğu ve bürokratik işlem gerektirdiği mizahi bir dil ile aktarılmaktadır. Romanın, Rıfat Ilgaz'ın yaşamından izler taşıdığını kolayca görebiliriz. Öğret-menliği sırasında tüberküloza yakalanan yazar, İstanbul Yakacık ve Heybeliada Sanatoryumunda yatarak tedavi görmüştür. Ancak 1947'de öğretmenlikten çıkarıldıktan sonra memuriyetten atılması nedeniyle, sanatoryumda yatabilme hakkını kaybeder.

1950'lerde ülkemizdeki tüberkülozlu hasta sayısı yaklaşık 300 000 iken 89 verem hastanesindeki toplam yatak sayısı 7277 olarak bildirilmiştir. 300.000 hasta için oldukça yetersiz olan bu sayıya bir de hastaların uzun süre hastanede yatarak tedavi olması eklendiğinde yatakların yetersizliği oldukça açıktır. Romanda da hastaneye yatma zorluğu, karşılaşılan bürokratik engeller ve hastaneden çıkmamak için hastaların gösterdiği çabalar mizahi bir dille anlatılmaktadır.

Romanda tüberkülozun ilaçlı ve cerrahi tedavilerine yer verilirken aktarılan yöntemlerin dönemin tedavi olanaklarıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Bu çalışmada *Pijamalılar* romanından yola çıkarak, tüberkülozun 50'li yıllardaki serüveni ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rıfat Ilgaz, Pijamalılar, Tüberküloz

THE NOVEL 'PİJAMALILAR' WRITTEN BY RIFAT ILGAZ AND THE VIEW POINT OF TUBERCULOSIS TREATMENT IN TURKEY IN 1950s

The novel *Bizim Koşuş* which was written by Rıfat Ilgaz in 1959 then republished with the name of *Pijamalılar* in 1973. Not only it satirizes tuberculosis patients, hospitals specialized in tuberculosis treatment (Sanatoriums) and bureaucracy in 1950s but also reveals the tuberculosis treatment during this period.

In the novel, the life experience of the main character who is a journalist in the 1950's is narrated during his tuberculosis infection in a sanatorium and requirement of bureaucratic solutions is described in a humorous way. It can be observed that the novel indicates Rıfat Ilgaz's life style in that year. The writer who worked as a teacher had infected with Tuberculosis and he had been hospitalized in İstanbul Yakacık Sanatorium. He was dismissed from his job in 1947 so Rıfat Ilgaz lost his right of hospitalization in Sanatorium.

In 1950s, there were 300,000 tuberculosis patients, 89 sanatoriums and 7277 hospitalized patients in Turkey. When the duration of treatment is taken into consideration, it shows the lack of facilities. In the novel, patients' effort for not being dismissed from sanatoriums is also described in a humorous way.

Drug and surgical treatment methods of tuberculosis are explained in the novel and it was found out that the facilities related to that period were compatible. In this study, *Pijamalılar* novel will be analyzed and the adventure of tuberculosis will be examined in the '50s.

Keywords: Rıfat Ilgaz, Pijamalılar, Tuberculosis